

LUND
UNIVERSITY

Mangamålet - tredje domen gillt?

- en studie om det svenska mangamålet och teorier kring konstens yttrandefrihet
i en barnpornografisk kontext

Linn Eriksson

Mänskliga rättigheter

Vårterminen 2012

Handledare: Maria Ericsson

Abstract

Child pornography appears to be a criminal offence universally condemned. Nonetheless, a discussion of the artistic value and freedom of speech in contrast to the responsibility to protect our children from commercial sexual exposition has developed in recent years. The purpose of this thesis is therefore to examine the underlying theories and arguments concerning the artistic freedoms and ethics in the context of child pornography. The Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography was adopted by the General Assembly on 25 May 2000 in order to illustrate the increasing challenges with sexual exploitation of children, including strengthen the Convention on the Rights of the Child's article 34. Child pornography is a global phenomenon which causes children exposed to sexual abuse severe psychological and physical trauma, but what happens when the material of child pornography is depicted in fictional series and illustrations is difficult to determine. From a recent Swedish court case this paper will examine the complexity of art, freedom of speech and child pornography.

Innehållsförteckning

Abstract	2
1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning	6
1.2 Avgränsningar	6
1.3 Teori	7
1.4 Metod och Material	7
2. Manga som konstform och dess olika genrer	9
3. Teorier och begrepp	11
3.1 Estetikens etik	11
3.2 Vad är barnpornografi?	13
3.2.1 Barn	14
3.2.2 Typ av material	18
3.2.3 Materialets karaktär	19
3.3 Manga Lolicon som barnpornografi i Sverige	21
4. Det aktuella mangamålet i Sverige och debatten kring detta	22
4.1 En serietecknares dom	22
4.2 Debattlinjerna	24
5. Analys	26
4.1 Den konstnärliga fri-zonen	26
4.2 Aspekterna av barn som sexuella objekt	27
6. Slutsats och diskussion	29
7. Referenser	31

Inledning

Historien om sexuella övergrepp på barn är både svår och komplex. Den akademiska litteratur som finns är någorlunda nyskriven, något som man inte kan säga om fenomenet i sig själv som funnits i vår värld nästan lika länge som våra kulturyttringar. Porträtterad barnpornografi kan återfinnas i såväl konstverk från antikens Grekland som i sjuttioalets massproducerade Lolita-magasin och dagens utbredda databaserade nätverk av övergreppsmaterial. Dock har debatten kring barnpornografin inte infunnit sig förrän sent 1900-tal, men lyfts i takt med den teknologiska utvecklingen. Genom ny teknologi har möjligheten att publicera och dela material över internet gett barnpornografi tillfälle att nå ut till en allt större publik. Internet har revolutionerat produktion, spridning och marknadsföring och har parallellt med snabbare bredband, trådlösa nätverk och krypterade ip-adresser kommit att bli nyckeln till en global handel av barnpornografiskt material, där efterfrågan bara verkar öka och pengarna flöda som aldrig förr.

FNs första juridiskt bindande konvention kring barns rättigheter, United Nations Convention on the Rights of the Child (CRC), antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. I CRCs artikel 34 läses:

”Konventionsstaterna åtar sig att skydda barnet mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. För detta ändamål skall konventionsstaterna särskilt vidta alla lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra; (a) att ett barn förmås eller tvingas att delta i en olaglig sexuell handling; (b) att barn utnyttjas för prostitution eller annan olaglig sexuell verksamhet; (c) att barn utnyttjas i pornografiska föreställningar och i pornografiskt material.”¹

Trots internationella och nationella juridiska ramverk med syfte att motarbeta den pågående kommersiell sexuell exploatering av barn finns ingenting som tyder på att barnpornografin är en utdöende verksamhet. FN uppskattar att människohandel är den tredje mest lönsamma kriminella verksamhet efter vapen och narkotika.² Barnkroppen, fast på en bild, kan dock

---

¹ Convention on the Rights of the Child (CRC), 20 November 1989, 1577 U.N.T.S. 3, art 34

² Karlén, Helena (red.), *Barnsexhandel: kommersiell sexuell exploatering av barn*, Jure, Stockholm, 2009, s. 5

tillskillnad från de andra varorna säljas om och om igen. Barnsexhandel har blivit ett omfattande globalt och nationellt problem och bedrivs som vilken annan illegal verksamhet som helst - syftet att göra så stora vinster som möjligt. Barnpornografi finns i stort sett alla länder och Sverige är inget undantag. Svensk lagstiftning straffbelade dock barnpornografisk framställning och spridning 1980 och 1999 gjordes ännu en reform där även innehav av material omfattades av barnpornografibrottet. Idag är i princip all kontakt med barnpornografi förbjudet med syfte till att skydda barn mot kommersiell sexuell exploatering.

Den 28 januari i fjol dömdes Simon Lundström, en svensk serietecknaröversättare, en andra gång i Svea Hovrätt till dagsböter för ringa barnpornografibrott. Polisen hade gjort ett tillslag mot hans lägenhet drygt ett år tidigare och hittat en 50-tal nedladdade bilder i mangagenren *Lolicon* på hans dator som i rätten klassades som barnpornografiska. Hovrätten fastställde Uppsala tingsrätts dom från juni 2010 men av de 52 bilder som bedömts att vara av barnpornografiskt slag minskade det innehav som ansågs brottsligt till 39 bilder. Vidare sänkte Hovrätten dagsbötersbeloppet från 25 000 kr till 5 600 kr och en besviken Lundström menade att yttrandefriheten tydligen inte gällde honom.³ Fallet har fått stor uppmärksamhet i media där kritiska röster angående rättspraxisen och censurering hört från flera håll. På den ena sidan menar censurmotståndare tillsammans med svenska serie organisationer att det är ett strypgrepp på yttrandefriheten och den konstnärlig friheten. På den andra sidan, menar åklagaren i Uppsala tingsrätt att domen fastslår lagens ursprungliga syfte som uttalat är att skydda barn i allmänhet. En tredje aspekt står Rikskriminalens Björn Sellström för som belyser polisens begränsade resurser och frågan om prioriteringar.

Utifrån denna debatt har det visat sig ytterst kontroversiellt att ha en lag som begränsar möjligheten att inneha tecknade serier - en fantasivärld. Barnpornografien är i stort sett helt universiellt fördömd men den legislativa responsen är varierande och således finns ett behov för en diskussion kring ett förtydligande av såväl CRCs tilläggsprotkoll om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografien som den svenska lagstiftningen.

---

³ Stockholms TT Spektra. Översättaren fälls i barnporrsmål. *Svenska Dagbladet*. 2011-01-28 http://www.svd.se/kultur/oversattaren-falls-i-barnporrmaal_5900367.svd (hämtad 2012-05-13)

1.1 Syfte och Frågeställning

Med konst har människan uttryckt sig och sina känslor, fantasier och önskningar genom historien. Människor har kunnat ta del av sina förfäders liv, lärt oss av andra kulturer och förundrats över en svunnen tid genom att studera den, men vi har också nyttjat konsten för att förmedla sina budskap, skapa debatt och kontroverser och bilda opinion. Men vad konst är och vad som har ett ”konstnärligt värde” är inte lika givet. Manga är en gammal traditionella konstform från Japan, men är idag likväl även en typ av kommersiell populärkultur som publiceras i seriemagasin. Manga har en enorm bredd i genrer och en av dem, Lolicon, har som förklarats i inledningen blivit klassad som barnpornografiskt material, såväl i det svenska aktuella målet som i många andra länders jurisdiktioner. I skenet av kontroversen kring mangamålet och i väntan på domen i Högsta Domstolen vill jag belysa debattens olika ståndpunkter kring hurvida konst ska vara en frizon för yttrandefrihet eller ej, och olika teorier som finns kring vad som definierar barnpornografi. Mitt övergripande syfte med uppsatsen är således att studera hur mangas konstnärliga värde står sig gentemot en diskussion kring yttrandefrihet och barnpornografi. Jag vill försöka reda ut hur olika teorier ser på konstens etiska aspekter, men framför allt lyfta frågan kring hurvida konsten kan vara subjektiv, såväl i ett galleri som i rättsalen. Således tycker jag det är ett av vår tids mest intressant mål i yttrandefrihetens kontext, och följaktligen lyder min frågeställning:

- Kompromissar CRC yttrandefriheten då skyddet av barn i barnpornografibrottet även omfattar fiktiva bilderna?

1.2 Avgränsningar

Det finns många aspekter och problem med barnpornografi - materialet verkar blir allt mer utbrett och grövre och omfattningen över internet växer, där en universiell jurisdiktion som reglerar fenomenet visat sig oerhört problematisk. Dock har jag valt att inte beröra frågan om en reglering av internet eller den vanligaste formen av barnpornografi som skildras i filmer och fotografier. Alla representationer av barnpornografi är självklart problematisk men för uppsatsens syfte kommer jag endast belysa den fiktiva pornografin.

Konstens etik och moral är också svår att avgränsa och det finns många teorier och infallsvinklar som skulle kunnat berika uppsatsen. Trots det är avnittet om estetikens etik

någolunda kortfattat, men belyser ändå de delar ur spektrat jag anser ge bäst förståelse för hur vi kan förhålla oss till populärkulturell konst som manga. Den här uppsatsen är alltså inte en studie om pornografi i allmänhet utan riktar sig endast mot barnpornografin och dess förhållande till konstens (förut)fattade mening om en frizon.

1.3 Teori

För att uppfylla uppsatsens syfte och frågeställning har jag valt att utifrån två teorier försöka klargöra för det aktuella mangamålets premisser och applicera dessa i min analys.

Den svenska konstnären Lars Vilks skriver i sin bok *Konstteori: kameler går på vatten* (1995) att det estiska och konsten är ett ”teoretiskt perspektiv på något yttre objekt...”.⁴ Hans citat fick komma att bli inspirationen och utgångspunkten jag använde mig av i teoriavsnittet kring estetiskens etik. Uppsatsens syfte är att undersöka hur olika teoretiker ser på konst och hur man avgör det konstnärliga värdet. För att reda ut om, och i så fall vilket, etiskt ansvar konsten bär på kommer jag utgå från Thomas Anderberg, docent i praktisk filosofi tillika litteratur- och musikkritiker, och hans bok *Alla är vi kritiker* (2009) och boken *Art, emotion and ethics* (2007) skriven av Berys Gaut, professor i filosofi.

För att belysa komplexiteten med begreppet barnpornografi har jag valt Alisdair A. Gillespies bok *Child Pornography: law and policy* (2011) och hans teori kring hur man definierar barnpornografi utifrån tre element; barn, typ av material och materialets karaktär. Tillsammans med Gillespies teori kring barnpornografi har jag även valt att tydliggöra för CRC:s tilläggsprotokoll om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi för att på så vis även belysa FN:s definition av begreppet barnpornografi.

1.4 Metod och Material

Uppsatsen söker redogöra för hurvida konstens yttrandefrihet kompromissas, i såväl internationella bestämmelser som i svensk lagstiftning, i en barnpornografisk kontext. Den är uppdelad i tre bärande faktakapitel för att således ge en fullständig bild till uppsatsens analysavsnittet. Följaktligen gör uppsatsen avstamp i en redogörelse för manga som fenomen och konstform, främst utifrån Sharon Kinsellas bok *Adult Manga – culture and power in contemporary Japanese society*, men också ur tre kortare nyhetsartiklar och en japansk

---

⁴ Vilks, Lars, *Konstteori: kameler går på vatten*, Nya Doxa, Nora, 1995, s. 7

hemsida för japansk kultur och tradition. Detta för att beskriva mangans historia som konstform och ge en förståelse för den kommersiella, internationella, produkt mangaserier har kommit att bli och tydliggöra uppsatsen fallstudie, mangamålet.

Uppsatsen utgår från teorier kring konstens etik och begreppet barnpornografi. För att uppfylla mitt syfte och frågeställning redogörs olika teoretiska förhållningssätt till estetiken etik samt begreppen barn och barnpornografi. För avsnittet om estetik och etik har jag använt mig av en kvalitativ textanalys av filosofiproffesor Berys Gauts bok *Art, emotion and etichs* för att belysa aspekten av en filosofisk teori om konstnärligt värde. Parallellt redogörs även Thomas Anderbergs *Alla är vi kritiker* för att således ge en teorikritisk dimension till hur det är möjligt att se på konsten som ett forum för tolkningar och det konstnärliga budskapet. Jag har även valt att redogöra för vad Amanda Odell, den uppmärksammade konstfackseleven, har uttryckt i sin debattartikel för Newsmill kring hurvida konsten måste få vara fri från moral och etik, samt citera konstkritikern Fredrik Svensk.

Vidare görs en begreppsanalys där syftet är att kritiskt problematisera definitionen av barn och barnpornografi i en juridisk kontext. Utifrån från Alisdair A. Gillespies, proffessor i straffrätt, bok *Child Pornography – law and policy* forskare inom kriminologi redogörs barnpornografen utifrån tre element. Detta för att påvisa den komplexitet kring en specifik åldersgräns kring barnpornografi och vilket material som kan tänkas vara kriminellt och varför. Jag anser det även vara värdefullt att i samma avsnitt tydliggöra för vad som kan utläsas i United Nations Convention on the Rights of the Child:s fakultiva protokoll om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi artikel 2 och 3 för att påvisa uppfattningen i internationell rätt om vad barnpornografi är och hur det bör regleras, samt på så vis tydliggöra Sveriges förutsättningar, möjligheter och begränsningar för en lagstiftning kring barnpornografi. Även UNICEF:s handbok för implementering av CRC:s fakultiva tilläggsprotokoll kommer redogöras för således återigen förtydliga vilka möjligheter som finns och önskas från FN.

I den sista faktabärande delen i uppsatsen används det aktuella mangamålet och dess debatt som en illustrativ fallstudie, detta för att uppsatsen inte ska bli för generell. I kap 4 redogörs för Tingsrättens resonemang kring domen med hänvisningar till brottsbalkens kap 16 § 10, där barnpornografibrottet är placerat, samt den efterföljande debatten kring censur, yttrandefrihet och barns rättigheter utifrån aktuella debatt- och nyhetsartiklar från svensk press.

Slutligen görs en analys av debatten utifrån det som beskrivits ovan. I analysen appliceras den etiska teorin kring konst och barnpornografi som redogjorts i inledningen på

mangamålet. Tanken är dock inte att komma med något konkret förslag på ändringar kring lagen som sådan eller kritik mot domen, utan att reda ut de eventuella problem och brister i den aktuella formulering av lagen och vilka ställningstaganden som finns att göra kring censur, yttrandefrihet och barns rättigheter.

2. Manga som konstform och dess olika genrer

Manga har mycket gamla anor i Japan och användandet har spårats ända tillbaka till 1700-talet, men det var först efter 1960 som fenomenet slog igenom till en bredare publik. I Sharon Kinsellas bok *Adult Manga – culture and power in contemporary Japanese society* liknar hon mangans ursprungliga historia med den angloamerikanska popmusiken. Hon menar att de båda delar såväl estetiska rötter som en del av en formulerad politisk radikalism.⁵ Den imponerande vidden av grafiska stilar och genrer inom mangan är internationellt mest känt som en form av populärkultur, men ett större antal kulturkritiker hänvisar mangan till en form av ”japansk grafisk konst”⁶ eller en ”bredare konst”.⁷ Kinsella menar på samma sätt att manga främst är en konstform med många olika skapare och med ännu fler olika stilar.⁸

Ordet "manga" betyder fria bilder och syftar idag på nästan alla serier som skapas i Japan. Modern manga, som syftar på storögda varelser med oproportionerliga kroppar, skapades på 1950-talet och har blivit en del av Japansk kultur och är även en viktig bricka i den nationella ekonomin och, som nämnts, i politiken. Sedan 60-talet har det gått att köpa vecko- och månadsmagasin i varenda gatuhörn i Japan. Manga finns tillgänglig såväl i tågstationskiosken som i bokhandeln och på senare år har det även blivit vanligare med butiker som endast säljer begagnade magasin. Omsättningen av mangaserier är enorm och siffror säger att 69% av den publicerade litteraturen 2001 i Japan var någon form av Manga, och som omsatte 4,4 miljarder år 2007.⁹ Fenomenet har således blivit en omåttligt populär exportvara för landet och följaktligen också blivit en arena för Japanska politiker som använder sig av mangan som medium för att uttrycka åsikter och komma i kontakt med en

---

⁵ Kinsella, Sharon, *Adult manga: culture and power in contemporary Japanese society*, Curzon, Richmond, Surrey, 2000, s.4

⁶ Ibid, s. 19

⁷ Ibid,, s.59

⁸ Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s. 162

⁹ http://www.jappleng.com/articles/view/manga/11/general_information_about_manga (hämtad 2012-05-17)

bred grupp av väljare.¹⁰

Manga har som konstaterats en bred målgrupp och riktar sig till såväl vuxna män och kvinnor som till barn. Utbudet av genrer är enormt och täcker allt från sport, fantasy och romantik. *Mahō Shōjo* handlar till exempel om magiska flickor och Sailor Moon var en populär serie som även sändes i svenska Tv4 i två säsonger under 1996-97. Bildserierna *Yaoi* och *Yuri* berättar om manliga och kvinnliga homosexuella relationer och som ofta porträtterar intima scener och sexuellt bildmaterial. Dock finns många genrer som innehåller olika typer av pornografiska inslag, där *Lolicon* är det mest framträdande och som uttryckligen beskrivs som teckningar med sexuella skildringar av unga och ofta prepubertala flickor. Genren växte fram under 1980-talet och är en förkortning på så kallat *Lolita komplex* (en fras ursprungligen hämtad från Vladimir Nabokov roman *Lolita* från 1955 som skildrar en medålders mans berättelse från häktet om sin kärlek till unga flickor).¹¹ *Lolicon* handlar om sexuella, kontroversiella, relationer och kan exempelvis skildra erotiska scener mellan syskon, elever och lärare eller mellan små barn. *Lolicons* motsvarighet heter *Shotacon* och skildrar sexuella kontakter med underåriga pojkar.¹² Det är inte heller ovanligt att bilderna gestaltar våldtäkter, övergrepp och ibland även sadistiska inslag där karaktärerna är bundna och och blir piskade.¹³

Setsu Shigematsu är professor vid Cornell University i genusvetenskap med studieinriktning i Asiatisk och Japansk feminism. Hon menar att *Lolicon*-manga inte bör likställas med material som skildrar verkliga barn, då *Lolicon* vill visualisera en artificiell sexualitet, i ett konstnärligt sammanhang. Shigematsu anser att *Lolicon* tar avstånd från en ”tredimensionell verklighet” och istället fokuserar på sexuella energier mot ”tvådimensionella figurers lust”.¹⁴ Dock är denna variant av Manga är förbjuden i bland annat Kanda, Australien och Sverige. Japan straffbelade dock inte försäljning av grova sexuella skildringar, som våldtäkt, incest och masochism, till barn under 18 år förrän 2010, ett förbud som således även omfattar genren *Lolicon*. Beslutet blev kritiserat av många mangatecknare och Democratic Party of Japan gjorde motsånd mot den nya lagstifningen. Dock är det fortfarande fritt att ladda ner sådana bilder från internet i Japan.¹⁵

---

¹⁰ Hooper, Mark. Catch of the day – Manga as art. *The Guardian*. 2007-12-03
<http://www.guardian.co.uk/artanddesign/artblog/2007/dec/03/catchofthedaymangaasart> (hämtad 2012-05-14)

¹¹ Kinsella, Sharon, *Adult manga: culture and power in contemporary Japanese society*, Curzon, Richmond, Surrey, 2000, s. 122

¹² http://www.japlang.com/articles/view/manga/6/genres_of_manga_and_anime

¹³ Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s. 20

¹⁴ Lent, John A (red.), *Themes and issues in Asian cartooning: cute, cheap, mad, and sexy*, Bowling Green State University Popular Press, Bowling Green, OH, 1999, s.138

¹⁵ BBC, Tokyo introduces manga restrictions <http://www.bbc.co.uk/news/magazine-11998385>

Genom sin otroligt breda målgrupp och expansion har manga blivit ett forum för såväl konsnärliga uttryck som opinionsbildande. Idag kan mangan i Japan nästan liknas med medium som tv, film och litteratur men anses, som beskrivits ovan, främst som en etablerad konstform.¹⁶ Således bör också det konstnärliga värdet diskuteras i en dom som i det aktuella mangamålet och teorier kring konstens värde och yttrandefriheten kommer behandlas i nästa avsnitt tillsammans med begreppet barnpornografi.

3. Teori och begrepp

Nedan följer en ett avsnitt för uppsatsens teorier kring estetikens etik och begreppet barnpornografi.

3.1 Estetikens etik

Konst, liksom litteratur, producerar något som andra så småningom kan ta del av. Hurvida mottagaren relaterar till vad den får beskåda är ytterst individuellt, men allt som oftast skapas någon slags reaktion till det som nyss setts. Extra tydligt blir det i situationer där materialet är provokativt och kontroversiellt, vare sig det är från konstnärens sida menat så eller ej. Estetik är en term som används inom filosofin, konst och litteratur. För uppsatsen syfte kommer hänvisa till estetik som en filosofisk undersökning av konst och konstupplevelsers problem och förutsättningar. Som klargjorts i kapitel 2 betraktas manga som en konstform och bör således omfattas diskussionen kring estetikens etik. Trots att konsten kan ses som en frizon för regler och tabun har debatten kring dess skyldigheter också väckts i takt med att den nått en allt bredare allmänhet genom såväl konstutställningar som media och konstinstallationer (och nu mangaserier) och behovet för en diskussion kring yttrandefrihet i konstens kontext verkar mer aktuell än någonsin.

Konstens kreativitet har förmågan att uppröra, begrunda och ifrågasätta våra antaganden. Men konst kan på samma sätt väcka njutning, lugn och minnen och dessa krafter har gjort

---

¹⁶ Kinsella, Sharon, *Adult manga: culture and power in contemporary Japanese society*, Curzon, Richmond, Surrey, 2000, s. 3

konsten ett föremål för en debatt om etikens hopp och förtvivlan.¹⁷ Nu har dock debatten sträckt sig från den ”finare konsten” till att beröra även populärkulturen och serieteckningarna. Mangamålet är ett tydligt exempel på detta om konstens etiska dimension.

Thomas Anderberg skriver i sin bok *Alla är vi kritiker* att det finns så många sätt att uppleva konst att det är svårt att fastslå vad som är det normala. Hur mottagandet av konsten skiljer sig inte bara från person utan också mellan olika tider med olika normer och ideal. Han menar att det måste finnas utrymme för tolkningsfrihet och möjlighet för ett kritiskt öga att betrakta konsten. Däremot finns det också gränser, då tolkningar och reflektioner kan överrösta upphovsmannen och konstverket riskeras att reduceras till något för beskådarna att mata subjektiva tankar kring.¹⁸ Vidare skriver Anderberg som det konstnärliga budskapet och menar att ”estetiska upplevelser av konstverk inte behöver vara frikopplade från den omgivande verkligheten. Tvärtom kommunicerar de ofta med den, såväl vad det gäller verkets mening som den mening man själv får ut av det”.¹⁹ Han menar att konst bör beskådas utan förutfattade meningar men att den kunskap vi har kring verket också verkar sammanhålla med den upplevelse vi får. Det han beskriver som ”äkta känslor” kring konst och de associationer man gör när man ser ett konstverk påverkar såklart hurvida vi tycker att konstverket bär en slag etik. Berys Gaut, professor i filosofi, använder sig av uttrycket ”ethicism”. Han menar att ”ett konstverk är estetiskt bristfälligt i den mån den har ett etiskt fel som är estetiskt relevant” medan ”det har ett estetiska förtjänster i den mån den har ett etiska meriter som är estetiskt releveant”.²⁰ Även Gaut förklarar om riktiga, äkta känslor kring konst och menar att det är möjligt att känna sig berörd även inför fiktion och vikten av att vara rationell när man gör det.²¹

Konstnären och f.d konstfackseleven Amanda Odell fick efter att i sitt examensarbete ha spelat psykiskt sjuk på S:t Görans sjukhus i Stockholm stor uppmärksamhet. Hon menade att hennes skådespel var en konstinstallation. I en debattartikel för Newsmill från den 20 april 2009 skriver hon om ”konstnärens viktigaste grundförutsättningar: att fritt tolka och undersöka saker, utan att styras av vare sig politiska eller ekonomiska intressen.”.²² Hon menar inte att hon står över lagen, men är utifrån sin roll som konstnär är tvungen att röra sig i det moraliska och etiska gränslandet, för att på så vis väcka debatt kring saker som annars är

---

¹⁷ Gaut, Berys Nigel, *Art, emotion and ethics*, Oxford university press, Oxford, 2007, s. 2

¹⁸ Anderberg, Thomas, *Alla är vi kritiker*, Atlas, Stockholm, 2009, s. 61-62

¹⁹ Ibid, a. 194

²⁰ Gaut, Berys Nigel, *Art, emotion and ethics*, Oxford university press, Oxford, 2007, s. 10

²¹ Ibid, s. 12

²² Odell, Amanda, *Konsten måste vara fri*, Newsmill, 2009-04-20, <http://www.newsmill.se/artikel/2009/04/20/konsten-m-ste-f-vara-fri> (hämtad 2012-05-28)

tabubelagda i samhället.²³ Konstkritikern Fredrik Svensk driver dock en annan linje. 2004 skrev han i Göteborgs Posten om parallellerna mellan konstnärlig frihet och etik. I artikeln ”Med eller utan etiskt skyddsväst” driver han tesen att ”... konstnärsrollen inte fungerar som en etisk skyddsväst, [...] en etisk skyddsväst som hävdar absolut konstnärlig frihet”.²⁴

För av som redogjorts i detta avsnitt finns det olika teorier kring konstens frihet. Otvivelaktigt finns det många fler aspekter att ha i åtanke, men det är som beskrivits av Anderberg en poäng i att vara kritisk till den konst vi ser och upplever då estetiken ofta är kopplade till den verklighet vi befinner oss i. Gaut tydliggör också aspekten kring estetisk etik och det konstnärliga värdet. Han menar, som beskrivits ovan, att om det konstverk som brister i sin etik, då det är etiskt relevant att belysa, också brister i sitt konstnärliga värde. I motsats till detta menar Odell snarare att det är det som är konstens uppgift: att framhäva det som är etiskt komplext. Hurvida konsten är fri, som Odell förespråkar, är det som redogjorts för, delade meningar om men som vi ska se har den begränsade friheter inom juridikens ramar.

3.2 Vad är barnpornografi?

Många feministiska aktivister har länge argumenterat för att pornografi är teorin och våldtäkt realiteten, och en naturlig följd är att barnpornografi är teorin och övergrepp praktiken.²⁵

Vissa argumenterar för att bilderna inte har någonting med pornografi eller erotik att göra, utan endast representerar kränkningar och utnyttjande av barn.²⁶ Den första kongressen mot kommersiell sexuell exploatering av barn hölls i Sverige 1996 och diskuterade komplexiteten i att definiera barnpornografi. Det belystes att varje land och samhälle gör en subjektiv bedömning kring fenomenet där olika ”moraliska, kulturella, sexuella, sociala och religiösa” uppfattningar inte alltid speglar lagen.²⁷ Även om internationell konventioner, som CRC, definierar barnpornografen i juridisk mening verkar fenomenet fortfarande att vara flyktigt. Nationella lagars definitioner av barn och barnpornografi skiljer sig fortfarande åt globalt.

---

²³ Odell, Amnda, *Konsten måste vara fri*, Newsmill, 2009-04-20, <http://www.newsmill.se/artikel/2009/04/20/konsten-m-ste-f-vara-fri> (hämtad 2012-05-28)

²⁴ Svensk, Fredrik, ”Med eller utan etisk skyddsväst”, Göteborgs- Posten, 2004. 05. 15

²⁵ Jenkins, Philip, *Beyond tolerance - child pornography on the Internet*, New York University Press, New York, 2001, s.4

²⁶ Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s.1

²⁷ O'Donnell, Ian & Milner, Claire, *Child Pornography: Crime, Computers and Society*, Willan Publishing, Cullompton, 2007, s. 65

Trots den splittrade debatten kommer jag att använda mig av begreppet barnpornografi. Detta för att det trots allt råder en internationell juridisk konsensus kring *nyttjandet* av begreppet, även om diskussionen kring det fortgår bland forskare. Alisdair A. Gillespie, professor i straffrätt och författare till boken *Child Pornography – law and policy*, använder sig av tre komponenter för att reda ut vad som definierar barnpornografi:

- *Barn*. Vad betyder det att vara barn?
- *Typ av material*. Vilka material anses vara barnpornografi?
- *Materialets karaktär*. Vad är det som gör materialet avvikande och förmål för reglering?²⁸

Utifrån dessa element följer nedan en problematisering av vem som är barn i en pornografisk kontext, ett försök att reda ut vidden av det omfattande materialet och vad som gör att det anses stötande.

3.2.1 Barn

Hur man definierar barn skiljer sig såväl mellan tidsepoker som länder. Vem som är barn kan formas utifrån kulturella uppfattningar och Yvonne Jewkes menar att barndom i sig själv är en social konstruktion och föremål för ständig ”(re)invention and (re)definition”.²⁹ Beroende på vart i världen vi föds formar samhället oss och vår uppfattning och förståelse för när vi är barn och när vi nått en ålder som tillåter oss att vara ”vuxna”. I det här avseendet, där uppsatsens syftet är att undersöka barnet ur ett sexuellt sammanhang är det relevant att undersöka ett barn utveckling ur ett fysiskt perspektiv – pubertetsutveckling.

Puberteten är det stadie i en individs utveckling då kroppen blir könsmogen och det är möjligt att sexuellt föröka sig. Att ha sexuellt umgänge med någon under denna ålder anses avvikande och är också det som benämns som pedofili. Gillespie hänvisar till Michael C Seto, docent i medicinsk psykologi, i sin förståelse hur det finns en logisk koppling mellan begreppet pubertet och barnpornografi och hur det åtminstone kan bidra med en psykologisk förståelse av pedofili. En annan fördel enligt Seto är att pubertetsutvecklingen är förhållandevis enkelt att objektivt identifiera, till skillnad från att pricka in en ålder (vilket kommer påvisas nedan), och att på så vis också kunna döma det barnpornografiska materialet på ett mer effektivt

---

²⁸ Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s. 12

²⁹ Jewkes, Yvonne. *Much ado about nothing? Representations and realities of online soliciting of children 16*, Journal of Sexual Aggression, 2010. Citerad i Gillespie, Alisdair. *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s. 13

sätt.³⁰ Det finns dock baksidor med att använda pubertetsutvecklingen som riktlinje. Åldern då den infaller hos individen är väldigt varierande och så väl BMI som gener spelar en stor roll för när barnets pubertetsutveckling sker och i många av utvecklingsländerna ser man också en tendens till könsrodnaden infaller allt tidigare.³¹ Vidare behöver inte heller puberteten betyda att individen är emotionellt eller psykologiskt mogen för en sexuell kontakt. Dock är det svårt att ta med dimensionen om ett 'mognat' tillstånd i kontexten av barnpornografi i en lagformulering. För hur ska någon annan än upphovsmannen till bilden kunna veta hur mogen barnet på bilden i fråga är?³²

Ännu ett argumentet för att gränsdragningen vid puberteten är begränsade menar Gillespie vara att det även finns personer med andra parafilier som hebifili; dragnig till pubertala barn, och efebofili; dragnig till postpubertala barn. Hur dessa definieras är det dock delade meningar om inom forskningsvärlden där det resoneras kring hurvida de sexuella preferenserna är en psykisk störning eller inte, och om det går att sätta specifika åldersramar kring termerna.³³ Trots detta påpekar han att ur ett barnpornografiskt perspektiv är pubertetsutvecklingen en väsentlig del som tåls att ta med i beräkningen även om det inte *per se* kan utesluta andra aspekter som nämnt ovan. Således föreskriver nationella lagtexter en ålder som lämplig definition av barnet i barnpornografibrottet. Även om det är ett pragamtiskt beslut ger det trots allt en viss säkerhet kring vem som är barn - förutsatt att barnets ålder är känt.³⁴ Däremot skiljer sig åldersgränsen för barn såväl mellan jurisdiktioner som kontexter. Barn har alltid varit i behov av ett särskilt skydd och omvårdnad från vuxna, men som tidigare beskrivits, har det varit svårt att nå internationella konsensus kring den definitiva gränsen för barnets inträde i vuxenvärlden. Därför har CRC lämnat utrymme för varje nation att själva inför en myndighetsålder utöver den som fastställs i artikel 1 som säger 18 år.³⁵ I CRC:s fakultiva protokoll om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografin befast samma uppfattning om vad som är barn och har således också har en definition av barn som en individ under 18 år.³⁶ Det tilläggsprotokollet antogs den 25 maj 2000 av FN:s generalförsamling och efter tio staters ratificering trädde det i kraft den 18 januari 2002, först

---

³⁰ Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s.13

³¹ Ibid, s. 14

³² Ibid, s. 16-17

³³ Ibid, s.14-15

³⁴ Ibid s. 17

³⁵ Convention on the Rights of the Child (CRC), 20 November 1989, 1577 U.N.T.S. 3, art. 1

³⁶ Optional Protocol to the CRC on the sale of children, child prostitution, and child pornography, 25 May 2000, A/RES/54/263

2009 hade över hundra stater ratificerat protokollet och däribland Sverige.³⁷

Barnrättskommittén har således nu även i uppgift att granska konventionsstaterna om hurvida det legislativa ramverk som finns lever upp till protokollets syfte, och som det formulerades 1996 i en av arbetsgrupperna till formandet av protkollet:

“... set up a holistic approach for the consideration of the human rights of children. In the light of such an approach, all rights are recognized as inherent to the human dignity of the child, and the implementation of one right will only be effective when taking into consideration the implementation of, and respect for, all the other rights of the child. In a word, the Convention reaffirms the indivisibility and interdependence of human rights.”³⁸

I exempelvis Sverige har vi dock en myndighetsålder som är 18 år, men en sexuell- och straffmyndighetsålder som är satt till 15 år. Däremot är den sexuella myndighetsåldern 7 år respektive 12 år för pojkar och flickor i Namibia.³⁹ Detta är något som barnrättskommittén uttryckt oro kring - de låga åldrarna i vissa länder samt att den sexuella myndighetsåldern skiljer sig mellan pojkar och flickor. Dessutom verkar det som att giftemål automatiskt löser upp åldersgränsen och att det då är helt lagligt att ha sex med sin, i det flesta fall nya fru, trots att hon inte passerat den lagliga sexuella myndighetsåldern. Således har barnrättskommittén också gjort en rekommendation till CERD om att en 18årsgräns bör även gälla giftemål.⁴⁰

Gillespie citerar, Philp Jenkins, professor i humaniora och straffrätt:

”...we cannot carry on pretending that sexuality is a mysterious force that descends on a person suddenly on his or her eighteenth birthday, prior to which the individual remains in pristine innocence”.⁴¹

Jenkins poäng här är att väja 18 år som åldersgräns följaktligen leder till att man principiellt ska behandla en 17åring likvärdigt som en sjuåring, något som inte fungerar i realiteten.

Återigen refererar Gillespie till Jenkins som hänvisar till filmen Titanic från 1997. Där spelar

---

³⁷ Karlén, Helena (red.), *Barnsexhandel: kommersiell sexuell exploatering av barn*, Jure, Stockholm, 2009, s.90

³⁸ Committee on the Rights of the Child, Report on the eleventh session, January 1996, CRC/C/50, s. 45

³⁹ International Criminal Police Organisation (ICPO) <http://www.interpol.org>

⁴⁰ http://www.unicef.org/publications/files/Implementation_Handbook_for_the_Convention_on_the_Rights_of_the_Child_Part_3_of_3.pdf

⁴¹ Jenkins, Philip, *Beyond tolerance - child pornography on the Internet*, New York University Press, New York, 2001. Citerad i Gillespie, Alisdair. *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s.18

Kate Winslet en sjuttonårig flicka vid namn Rose som blir hopplöst förälskad Leonardo DiCaprios karaktär Jack. Filmen skildrar deras första och sista dygn tillsammans på det sjunkade skeppet och så även en sexscen som utspelar sig mellan dem i en bil ståendes på ett av lastdäcken. Reaktionerna på den sexscenen var frånvarande, trots att den uppenbarligen bryter mot många länders sexuella myndighetsålder.⁴² Jenkins menar att det här belyser ett av många problem med att kriminalisera skildringar av barn som *framstår* som under 18 år. Gillespie menar ändå på att det argumentet snarare kanske ska ses som ett motargument mot att sätta olika ålderar för olika typer av ”myndighetsgränser”, då Jenkins argument kan användas mot barn, oavsett ålder, som genomgått puberteten.⁴³ Således kan man inte förneka att vad som är en lämplig ålder har visat sig variera mellan kontexter.

Svensk lagstiftning har formulerat lagen utifrån en pubertetsutveckling, eller om barnet ifråga är under arton år. Hurvida det går att fastställa en ålder utifrån en bild kan vara problematiskt. Enligt Gillespie gjordes en av få bra undersökningar kring hurvida barnpedagoger och läkare, gynekologer och psykologer kan avgöra barns ålder utifrån 11 bilder på nakna kvinnor. Alla kvinnor var över 18 år men deltagarna fick i uppdrag att urskilja dem som de ansågs vara under den åldern. Kriminaltekniska psykologer visade sig bäst men identifierade endast rätt 55 procent av gångerna. Dock ett bättre betyg än barnläkarna som gissade fel upp till 95 procent av gångerna.⁴⁴

För vad som redogjorts ovan har vi kunnat se att det finns olika komponenter i ett barns utveckling som kan tas med i beräkningen när en lag kring barnpornografi ska formuleras. Alla är de komponenter som till stor del spelar in men som också är svåra att uttrycka konsist i en lagtext. Utifrån det är inte tanken att uttröna i vad som kan tänkas vara en lämplig och ideal åldersgränsen för när ’barn’ blir ’vuxen’ och belysa att en sjuåring och en sjuttonåring självklart är medvetna om sin sexualitet på helt olika sätt. Istället åskådliggörs komplexiteten i att skilja mellan en ålder för sexuellt självbestämmande och en myndighets ålder och vad det kan få för konsekvenser i en lagstiftning om barnpornografibrottet. Oavsett hur lagstiftningen väljer att uttryckligen sätta en åldersgräns för det oss vidare till vilket typ av material som kan definieras som barnpornografiskt.

---

⁴² Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s 44

⁴³ Ibid, s. 18

⁴⁴ Ibid, s.45-46

3.2.2 Typ av material

Barnpornografi kan uttryckas på en mängd olika sätt. Genom fotografier, filmer, ljudupptagningar och i skrift kan barn framställas i sexuella sammanhang, och en grövre uppdelning av materialet brukar göras i tre: (i) visuell representation; (ii) skriftlig representation; (iii) ljud representation. Barnkonventionens tilläggsprotokoll om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografin definierar barnpornografi i artikel 2(c), som:

”... any representation, by whatever means, of a child engaged in real or simulated explicit sexual activities or any representation of the sexual parts of a child for primarily sexual purpose.”⁴⁵

Hänvisningen till ”by whatever means” bör således kunna tolkas väldigt brett och utan problem även kunna omfatta såväl litteratur som ritade, fiktiva serier och bilder och inte bara det mest omfattande material, som fotografier och filmer. Gillespie frågar sig dock, i enlighet med mitt syfte för uppsatsen, hurvida det är möjligt att straffbelägga skildringar av barn som inte existerar, som är tagna ur fantasin. Vidare formulerade även UNICEF, på uppdrag av barnrättskommittén, den 29 september 2006 riktlinjer kring hur konventionsstaterna bör forma sin jurisdiktion kring barnpornografibrottet:

”12. Reports should summarize available information concerning the extent to which pornography featuring persons actually or apparently under the age of 18, is produced, imported, distributed or consumed within the territory of the State party and any increases or decreases in the production, importation, distribution or consumption of child pornography that have been measured or detected, including: (a) Photographs and other printed materials; (b) Videos, motion pictures and electronically recorded materials; (c) Internet sites containing photographs, videos, motion pictures or animated productions (e.g. cartoons) depicting, offering or advertising child pornography; and (d) Live performances. The report should contain any available data concerning the number of prosecutions and convictions for such offences, disaggregated by nature of offence (sale of children, child prostitution or child

---

⁴⁵ Optional Protocol to the CRC on the sale of children, child prostitution, and child pornography, 25 May 2000, A/RES/54/263, art 2(c)

pornography).”⁴⁶

Här tydliggör även barnrättskommittén vad som bör omfattas av en reglering, och som i enlighet med svensk lagstiftning kriminaliseras i stort sett allt material.

3.2.3 Materialets karaktär

Slutligen bör det då redogöras för varför materialet är kriminellt. Självklart är det också vanligt att oskyldiga bilder på barn används för sexuella syften, men det som gör att vissa material klassas som barnpornografiska handlar om varför de framställdes – deras syfte - att som det fastställs i den svenska lagstiftningen: ”vädja till sexualdriften”. En annan av de främsta anledningar till varför barnpornografi straffbeläggs är för att majoriteten av bilderna och filmerna onekligen är länkat till sexuella övergrepp på barn, pga att de avildar just sexuella övergrepp.⁴⁷ En tredje dimension befäster Gillespie som att den mest utbredda pornografi har handlat om en visualisering av sexuellt beteende mellan två, medgivande, vuxna. Det är dock inget antagande man kan göra med barnpornografi och många skulle argumentera för att materialet i många fall skildrar barn som saknar förmåga att samtycka till den skildring de blir en del av.

Vidare är de flesta definitioner av barnpornografi sin utgångspunkt utifrån den skada som orsakas barnet under produktionen.⁴⁸ Denna utgångspunkt gäller såväl konventioner, internationella juridiska ramverk och nationella lagstiftningar som syftar till att reglera barnpornografi. Det fakultativa tilläggsprotokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi befäster i art 3.1 att stater är skyldiga att kriminalisera ”produktion, distribuering, spridning, importering, exportering, erbjudning, säljande eller innehav...” av barnpornografi.⁴⁹ Utav dessa har innehav av material blivit mest diskuterat och kritiserat trots att Barnrättskommittén speciellt uttryckt att innehav av barnpornografi skapar ett behov av ett allt mer varierat material. Således, för att effektivt kunna begränsa produktionen finns det också ett behov av att kriminalisera innehavet för att på så sätt straffbelägga hela den

---

⁴⁶ Unicef, Handbok om implementering av Barnkonventionen, http://www.unicef.org/publications/files/Implementation_Handbook_for_the_Convention_on_the_Rights_of_the_Child_Part_3_of_3.pdf (hämtad 2012-05-24)

⁴⁷ Karlén, Helena (red.), *Barnsexhandel: kommersiell sexuell exploatering av barn*, Jure, Stockholm, 2009, s. 52-54

⁴⁸ Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s. 22

⁴⁹ Optional Protocol to the CRC on the sale of children, child prostitution, and child pornography, 25 May 2000, A/RES/54/263, art 3.1

barnpornografiska kedjan – från produktion till innehav.⁵⁰

I Sverige kriminaliserades barnpornografi 1980 med syfte att skydda barnens integritet och kränkning av denna.⁵¹ Regeringen gav i uppdrag till Yttrandefrihetsutredningen (YFU) att undersöka om det var möjligt att straffbelägga och kriminalisera barnpornografi. I delbetänkandet fastslogs YFU att barnpornografi är en allvarlig kränkning mot barn i allmänhet och av barnets identitet, vilket regeringen också hade uppfattningen om. I förarbeten till lagen går dock att utläsa att det finns bilder som bör skyddas om de har ett ”konstnärligt värde”. Det blev således olagligt att producera och distribuera material, men att innehava material var inte olagligt. Sedan dess har dock lagen skärpts. 1994 tillsattes ännu en utredning som presenterade ett nytt förslag 1997 om att all befattning med barnpornografi skulle kriminaliseras. Den nya lagstiftningen ansågs således att alla former av barnpornografiskt material skulle undantas från yttrandefriheten och det lyftes därmed ut ur tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområden och lades under Brb kap 16 § 10 – brott mot allmän ordning. 1 januari 2011 skärptes lagen ytterligare då en striktare åldergräns infördes och omfattar nu alla barn under 18 år, oavsett färdig pubertetsutveckling.⁵²

Ovan har det fastställts att innehav av barnpornografiskt material är förhållandevis globalt juridiskt accepterat som straffbart på grund av de övergrepp barnen på bilderna utsatts för. Kontroversen infinner sig dock först när fiktiva barnpornografiska bilder hamnar under lupp. I det materialet finns inga barn som utsatts för sexuella poseringar, övergrepp eller våldtäkter och således blir argumentet kring varför innehav ska straffbeläggas problematiska.

3.3 Manga Lolicon som barnpornografi i Sverige

Med föregående avsnitt i åtanke är det värdefullt att tydliggöra hur konsten etik och Gillespie's teori kring barnpornografi kan appliceras på det aktuella mangamålet.

Som nämnts i kapitel 3.2.1 (Barn) finns det en universiell konsensus om att barn är i behov av särskilt skydd och omvårdnad från vuxna och för att stärka tillämpningen av artikel 34 antogs ett tilläggsprotokoll av generalförsamlingen den 25 maj 2000. Det fakultativa

---

⁵⁰ Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s. 34

⁵¹ (prop. 1978/79:179 s. 8 samt Ds Ju 1978:8)

⁵² Karlén, Helena (red.), *Barnsexhandel: kommersiell sexuell exploatering av barn*, Jure, Stockholm, 2009, s. 42-45

protokollet till konventionen om barnsrättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi syftar således till att tydliggöra CRC:s art 34, och öka kraven på konventionsstaterna att tillföra åtgärder för att försäkra barn skydd mot alla former av sexuell exploatering som tilläggsprotokollet omfattar. Protokollet har ett kompletterande syfte och är inte tänkt att ersätta eller stå över Barnkonventionen.

Som konstaterat i kap 3.1 finns det olika föreställningar om hur vida konsten har ett etiskt ansvar eller ej, eller om den står över yttrandefriheten. I ECHR:s artikel 10.1 fastslås dock att alla har rätt till yttrandefrihet och den rätten också innefattar möjligheten att sprida tankar utan en offentlig myndighets inblandning. I artikel 10.2 föreskrivs också att detta är en frihet med ansvar.⁵³ Detta är något som bör ha i åtanke till den avslutande diskussionen i kap 6.

Som första avsnittet i 3.2 redogjort finns det olika aspekter kring barns utveckling som bör tas med när definitionen av barn ska fastställas. Barnkonventionen har försökt poängtera vikten i av att ha en strikt 18årsgräns i barnpornografins kontext, något som också det fakultiva protokollet fastställt. Men något också diskuterats är vikten av en pubertetsutveckling och hur bl.a svensk lagstiftning har uttryckt vad vikten av en fullbordad kontra icke fullbordad pubertet spelar för roll i bedömning av en misstänkt barnpornografisk bild. Det är således också den komponenten som blir avgörande i hurvida en fiktiv bild på ett barn kan betraktas som barnpornografisk eller inte.

Vidare har det redogjorts för hur barnpornografi definieras enligt protokollet som en framställning av vilket slag som helst, vilket således också skulle kunna omfatta teckande serier. Detta har Sverige tagit i bejakande i formuleringen av brottsbalkens kap 16 § 10 a-c. Som ovan beskrivits är manga genren Lolicon straffbelagd och Gillespie påvisar några teorier kring varför. Gillespie referar återigen till Ost när han vill förklara varför serier har blivit kriminaliserat i många länder. Ost menar att det är möjligt att förtalas genom en image, något som barn inte ska behöva utsättas för, men görs genom Lolicon-manga. Vidare förklara Ost om en bild utger sig för att representera en persons image på ett negativt sätt kan det ses som förtal, oavsett om barnet på bilden är medveten om dess existens. Dock finns det en allmän acceptans om att någon annan än upphovsmannen som bör se bilden för att det ska föreligga ett förtal.⁵⁴ Detta leder oss in på frågan om hurvida en person som endast innehar av barnpornografiskt material bör straffbeläggas. Gillespie menar, som redogjorts ovan, att man bör straffbelägga hela den barnpornografiska kedjan, vilket även Karlén argumenterar för då

---

⁵³ European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR), ETS No. 5, 4 November 1950, art 10

⁵⁴ Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011, s. 101

det finns en koppling mellan innehav av barnpornografiska bilder och verkliga sexuella övergrepp på barn. Detta argument kan inte appliceras på serier och manga utan komplikationer. När fiktiva bilder skapas har uppenbarligen inget verkligt övergrepp skett. Däremot argumenterar bl. a Rädda Barnen för att innehav kan trigga en nyfikenhet, ett begär, som från början kanske inte fanns hos personen som kommit över exempelvis Lolicom serier. Steget till verkliga barnpornografiska foton och filmer är plötsligt inte lika stort, och för att komma åt de större barnpornografiska nätverken är oftast inträdesavgiften en kombination av pengar och eget material, och så utsätts ännu ett barn för ett övergrepp av något slag.⁵⁵

4. Det aktuella mangamålet i Sverige och debatten kring detta

I föregående avsnitt har det framgått att manga är en gammal konstform från Japan med ett stort antal genrer och ännu större antal läsare. Serierna har också blivit en exportvara och intresset har väckts även i Sverige där såväl tv-serier som magasin översatts till svenska. Estetikens etik har även diskuterats där frågor om hurvida konstkritik alltid är nödvändig eller om det bör lämnas till upphovsmannen att själv bestämma för vad syftet med sitt verk varit, eller om konsten ens har något ansvar att förtydliga och försvara sin ståndpunkt. Vidare har det också redogjorts för vad barnpornografi, enligt kriminologisk och juridisk mening, är. Definitionen av barn och material har belysts, problematiserats och förtydligats. Utifrån dessa aspekter följer nedan en redogörelse kring, som beskrivits i inledningen, det uppmärksammade mangamålet och dess debatt kring detta. Debatten kring rättsfallet har varit intensiv och starka åsikter kring rättigheter och censur har avlöpt varandra när ärendet nu hamnat i Högsta Domstolen.

---

⁵⁵ Neuman, Ricki. Perspektiv – Mangaporr en teknad gråzon. *Svenska Dagbladet*. 2011-10-26 http://www.svd.se/kultur/mangaporr-en-teknad-grazon_6581119.svd (hämtad 2012-05-17)

4.1 En serietecknares dom

Redan 2010 dömdes, som redogjorts i inledning, serieöversättare Simon Lundström för barnpornografibrott. Uppsala Tingsrätt hänvisar i sin dom till brottsbalkens kap 16 § 10, som fastslår att en person som: (1) skildrar barn i pornografisk bild; (2) sprider, överlåter, upplåter, förevisar eller på annat sätt gör en sådan bild av barn tillgänglig för någon annan; (3) förvärvar eller bjuder ut en sådan bild av barn; (4) förmedlar kontakter mellan köpare och säljare av sådana bilder av barn eller vidtar någon anna liknande åtgärd som syftar till att främja handel med sådana bilder, eller; (5) innehar en sådan bild av barn eller betraktar en sådan bild som han eller hon berett sig tillgång till; döms för barnpornografi till fängelse i högst två år.⁵⁶ Nedan följer således citat ur Uppsala tingsrätts dom för att belysa dess resonemang kring domen:

”De undantag som medgivits för ett icke-kriminaliserat innehav av barnpornografiskt material på grund av konstnärlig frihet bilder gäller endast den som själv målar, tecknar eller på annat sätt hantverksmässigt framställer en barnpornografisk bild. Undantag enligt ovan får dessutom endast ske under förutsättning att bilden inte är avsedd att spridas vidare till andra. I detta fall har NN innehaft bilder tecknade av andra, vilket innebär att dessa spritts och överlåtit. Att se innehavet av bilderna som straffbart innebär under dessa förutsättningar inte någon inskränkning av NN:s egen konstnärliga frihet.”⁵⁷

Här hänvisar lagen till att det förvisso inte är kriminellt att innehav bilder och teckningar du ritat själv, men i detta fall har Lundström hämtat dem från internet och således kan försvaret inte hänvisa till Lundströms egna konstnärskap.

”NN har hävdatt att innehavet av bilderna med hänsyn till hans arbete som kännare av japanska serier och översättare är att se som försvarligt. Bestämmelsen om försvarligt innehav av barnpornografi ska dock enligt förarbeten (prop. 1997/98:43 sid. 92 ff.) tolkas mycket restriktivt. Behov av att inneha bilderna för forskning kan i detta fall inte anses ha förelegat. Några särskilda omständigheter som skulle göra innehavet befogat finns inte.”

---

⁵⁶ SFS, Lag (2010:1357)

⁵⁷ Uppsala Tingsrätts dom från 20 juni 2010. Citerat från <http://fridholm.net/2010/07/21/seriekonstnar-eller-pedofil/> (hämtad 2012-05-17)

”Att det i detta fall inte är fråga om några dokumenterade sexuella övergrepp mot verkliga barn innebär inte att bilderna i sig inte är barnpornografiska. En tanke med att barnpornografibestämmelsen placerats i brottsbalkens kapitel om brott mot allmän ordning och inte bland sexualbrotten är att markera att det inte krävs någon koppling till ett visst övergrepp för straffansvar. Syftet med bestämmelsen är inte enbart att skydda avbildade barn, utan också att skydda barn i allmänhet från kränkning (prop. 1997/98:43 sid. 79.) Varje företeende av en barnpornografisk bild utgör en straffvärd kränkning av barn i allmänhet. Lagens skyddsintresse får enligt dessa uttalanden anses omfatta både enskilda barn och barn i allmänhet.”

Hovrätten gick, som beskrivits i inledningen, på samma linje som Tingsrätten och det är nu en sista och avgörande dom från Högsta Domstolen som inväntas.

4.2 Debattlinjerna

Således menar domstolen att det straffbara området även ska gälla tecknade bilder, inte bara för att barn kan ha använts som modell utan även för att det är en kränkning mot barn i allmänhet. Hurvida bilden är verklighetsanknuten eller ej eller om det finns en faktisk koppling till ett sexuellt övergrepp saknar på samma sätt mening för straffbarheten.

Björn Sellström, vid Rikskriminalens barnpornografigrupp, kritiserar tillsammans med kultur- och medieaktörer den nuvarande lagstifningen. Sellström menar i en egen debattartikel i Svenska Dagbladet att om HD fastställer domen skulle polisen, med sina knappa resurser har svårt att täcka den ”riktiga” barnpornografin, få ännu mer material att jobba med. De som verkligen skulle bli lidande för detta är de barn som blir utsatta för verkliga övergrepp och som nu får se sina ärenden drabbas av än längre handläggningstider då de måste dela utredningsgruppernas uppmärksamhet med Lolicon-figurer. Vidare förklarar han att bilderna Lundströms dömdes för, som blev klassade som ”normalgraden” av barnpornografi, straffvärdemässigt kan jämföras med fotografier av ”...exempelvis en anal penetration av en pojke eller flicka som fortfarande är att betrakta som barn”.⁵⁸ Detta förflyttar återigen fokus från de verkliga bilderna och lagen drabbas av ett kredibilitetsproblem. Ricki Neuman skriver också i Svenska Dagbladet om mangamålet och lyfter frågan om censur och vad de anser vara ett hot mot yttrandefriheten, åsikter som också delas med bland andra Svenska Pen och

---

⁵⁸ Sellström, Björn. Brännpunkt – mangamålet. *Svenska Dagbladet*. 2012-05-15. http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/lat-oss-bekampa-riktig-barnporr_7199866.svd (hämtad 2012-05-17)

Seriefrämjandet. I ytterliggare ännu en artikel i Svenska Dagbladet har ordförande i Svenska tecknare Lennart Eng fått yttra sig och menar att Sverige inte ska censurera den konsten och att det är ”obehagligt när konstnärer upplever att de måste tygla sin fantasi”.⁵⁹ Även svenska Folkpartiet skrev ett utlåtande efter hovrättens dom och upprördes sig över att lagen, som det är formulerad idag, inskränker på yttrandefriheten. De gör jämförelser med Carl Larssons ”Mammas och småflickornas rum”, och menar att om denna målning ”väcker sexuell lust hos betraktaren” så kan även den dömmas som barnpornografi enligt svensk lagstiftning.⁶⁰ Detta är en vida känd svensk målning som finns i såväl facklitteratur om konst som på ut Nationalmuseumets hemsida.⁶¹

På den andra sidan debatten har vi riksåklageren Anders Perklev tillsammans med organisationen Rädda Barnen. Perklev menar att brott kan begås utan ett specifikt offer då man kan se ett brott som en kränkning av en grupp, i detta fall barn. Domen är således korekkt då den hänvisar till barnpornografilagens uppgift att skydda barn, såväl identifierade som barn i allmänhet. Vidare menar Olof Risberg, psykolog som tidigare jobbat för Rädda Barnen, att alla existerande bilder som skildrar barnpornografi utgör en risk för att en bredare acceptans för något som vi inte alls borde acceptera. Han anser således att det finns en fara i att vänja sig vid barnpornografiskt material, oavsett i vilken form den uttrycks.⁶²

För vad som går att utläsa från debatten finns det främst tre linjer som uppmärksammas. Den första står Björn Sellström för som ifrågasätter definitionen av barn i lagtexten och anser att domen knappast gagnar de barn som utsätts för verkliga övergrepp. Den andra handlar om yttrandefriheten och den svenska lagstiftningens censurering av konstform, medans Anders Perklev menar att lagen som den är utformad är till för den skyddar barn i allmänhet, något som den också gör det i detta fall enligt honom.

---

⁵⁹ Neuman, Ricki. Perspektiv – Mangaporr en tecknad gråzon. *Svenska Dagbladet*. 2011-10-26 http://www.svd.se/kultur/mangaporr-en-tecknad-grazon_6581119.svd (hämtad 2012-05-17)

⁶⁰ Folkpartiets hemsida, Bilaga 2 Yttrandefrihet viktigare än fatasifigurers rättigheter, 2011-04-19, http://www.folkpartiet.se/ImageVault/Images/id_16096/scope_0/ImageVaultHandler.aspx (hämtad 2012-05-24)

⁶¹ Svenska Nationalmuseets hemsida http://webart.nationalmuseum.se/work/work_image.aspx?id=24218

⁶² Neuman, Ricki. Perspektiv – Mangaporr en tecknad gråzon. *Svenska Dagbladet*. 2011-10-26 http://www.svd.se/kultur/mangaporr-en-tecknad-grazon_6581119.svd (hämtad 2012-05-17)

5. Analys

Yttrandefriheten ses som en hörnsten i ett öppet demokratiskt samhälle och således en viktig komponent i människans katalog av rättigheter. Det är i min mening en av de svåraste friheterna att göra anspråk på och lika är svår att förutsäga när den i en mening gått från allmänt tyckande till en kränkning. Konst är ett av många sätt att uttrycka sig på, men klart är att de flesta konstnärer har ett budskap, en mening, som de vill förmedla till någon eller några, eller många. Utifrån teorierna som redogjorts i kap 3 samt domen och dess debatt från kap 4 följer nedan en analys kring hurvida konsten har den frihet som den genom historien anspelat på och hurvida det är etiskt försvarbart att leva ut sin fantasi, eller återskapa andras, i ett konstnärligt forum.

Det ska dock tilläggas att jag själv inte sett bilderna som Lundström dömts för men den följande analysen utgår från det material om manga och genren Lolicon jag undersökt och således införskaffat mig en uppfattning om.

5.1 Den konstnärliga fri-zonen

Som konstaterats i kapitel 2 är manga en gammal japansk konstform som idag finns gestaltat i såväl seriemagasin som i tvserier. Det har blivit en kommersiell produkt, lättillgänglig i många olika uttryck och genrer. Dock är det just en genrer som varit aktuell för min uppsats – Lolicon, och som fällt serieöversättaren Lundström för barnpornografibrott. Thomas Anderberg menar, som förklarats i kapitel 3, att konsten bör beskådas utan förutfattade meningar. Denna teori kring hur vi bör, med nya öppna ögon, se på ett konstverk blir således bekymmersam i mangamålet. Det står klart att Lolicon som genrer är en serie av barnpornografiskt material föreställandes minderåriga flickor. Således blir Folkpartiets tes om att Carl Larssons ”Mammas och småflickornas rum” kan på samma sätt som Lolicon ”vädja till sexualdriften” om betraktaren verkligen upplever bilderna som erotiska, en intressant argumentation då det som som uppfattas som sexuellt och erotiskt är oerhört subjektivt. Det kan då ifrågasättas hurvida svensk domstol är tillräckligt objektiv i sina bedömningar i dessa fall då de ska avgöra om bildens syfte är till för att just ”vädja till sexualdriften”. Att utan fördömande ögon se på bilderna blir således problematiskt för den sittande domaren och nämndemännen i rättsalen som ska till att bedöma hurvida bilderna Lundström är åtalad för är

barnpornografiska eller ej. Det finns alltså redan ett allmänt antagande om vad bilderna föreställer och hurvida det är etiskt rätt eller ej att avbilda barnpornografi. Följaktligen bedöms också bilderna, som Gauts uttrycker sig, som ”etiskt bristfälliga”. Gauts menar också att det konstnärliga värdet faller då det är då det är ”etiskt bristfälligt i den mån den har ett etiskt fel som är estetiskt relevant”.

Genom att tolka detta i kontexten av mangamålet anser jag det svårt att bortse från att när estetiken, lolicon, skildrar något så etiskt tabubelagt som barnpornografi är det följaktligen etiskt relevant att ifrågasätta det konstnärliga värdet i denna genrer, vilket också både tingsrätten och hovrätten gjort. Anna Odell uttrycker däremot en idé om konsten som en frizon, där konstnärens uppgift är just att röra sig i det som anses vara etiskt och moralist bristfälligt. Det är också möjligt att argumentera utifrån hennes teori om estetikens etik inte gäller på samma sätt som juridikens etik och ifrågasätta lagstiftningar och rättspraxis. Men likväl, som Fredrik Svensk menar, kan konsten användas som en täckmantel för övertramp som skett i konstens namn. Hurvida den konstnärliga friheten är och har blivit begränsad har också debatterats i samband med mangamålet. Det som går att utläsa från tingsrättens dom är dock att Lundströms konstnärliga frihet inte alls har kränkts, då han inte är upphovsman till bilderna som han både fällts och nu återigen står åtalad för. Det är också en av de faktadetaljer som media och debattörer kring målet missat och således hamnat, i min mening, något snett i sin arumentation om konstnärlig frihet, då han uppenbarligen inte själv har hantverksmässigt skapat bilderna.

Yttrandefriheten och censurering har till följd av mangamålet också blivit ett ämne för diskussion. Lennart Eng uttryckte en oro kring att konstnärer numera ska behöva tygla sin fantasi och att den svenska lagstiftningen censurerat konsten. Däremot kan Eng's argument anses vara mindre relevant då Lundströms inte har straffats för sina fantasier, utan dömts för bilder med barnpornografisk karaktär han införskaffat via sin dator, och således har domen inte inneburit någon censurering av hans konstnärskap.

5.2 Aspekten av barn sexuella objekt

Det debatterats om hurvida Lolicon föreställer barn eller ej. Setsu Shigematsu menade att Lolicon inte bör likställas med barnpornografi som skildrar verkliga barn då genren handlar om tvådimensionella figurer, en konstgjord sexuallitet, som inte är kopplad till verkligheten. Dock fastställs det i tingsrättens dom att även om det i detta fall inte rör sig om bilder på

verkliga barn har det ingen betydelse i frågan om hurvida bilderna är barnpornografiska eller ej. De hänvisar till att detta är ett av skälen till varför brottet inte är placerat under sexualbrotten utan omfattas av brottsbalkens kapitel 16, om brott mot allmän ordning, för att på så vis kunna markera att det inte behövs en koppling till ett verkligt övergrepp för straffansvar. Detta menar Björn Sellström vara problematiskt som menar att de som blir lidande för lagens utformning är de barn faktiskt blir utsatta för verkliga sexuella övergrepp. Hans argumentet grundar sig i polisens knappa resurser och att barnpornografin måste ha en prioriteringsordning och får också stöd i de uttalanden kring varför barnpornografin bör straffbeläggas. I kapitel 2.3 beskrivs det hur en av dessa anledningar syftar på konsekvenserna som sexuellt utnyttjade barn får leva med. Kopplingen mellan ett sexuellt övergrepp och bilderna har således haft betydelse för hurvida barnpornografin ska kriminaliseras och Sellström har en poäng i detta avseende. Dock menar Olof Risberg att det finns en risk för att ett innehav av Lolicon kan bidra till en bredare tolerans och leda till verkliga sexuella övergrepp. Det bör således vara värt att reflektera över hurvida svensk lagstiftning stämmer överens med CRC:s tilläggsprotokoll och UNICEF:s handbok kring implementeringen av tilläggsprotokollet. De båda uttrycker att de är såväl möjligt som önskvärt att ha en lagstiftning som omfattar serier med barnpornografiskt inslag. Hurvida Sellström har läst kan följaktligen ifrågasättas.

En annan aspekt om hurvida det är möjligt att fastställa att Lolicon skildrar barn för oss vidare till frågan om myndighetsålder och pubertetsutveckling. Som beskrivits utgår den svenska formuleringen av barnpornografibrottet utifrån både pubertetsutveckling och en 18 årsgräns. Detta för att ge så stor skyddsnät till barn i alla åldrar, oavsett könsmodnhet eller ej. I mangamålet har man således fått utgå ifrån hur karaktärernas pubertetsutveckling ser ut på bilderna, då det är uppenbart svårt att fastställa en ålder på en seriefigur vars upphovsman inte är den åtalade. Gillespie visar därpå hur viktig dimensionen av pubertetsutvecklingen i en lagstiftning för att kunna straffbelägga serieteckningar som barnpornografiska. Detta för oss in på nästa problematik kring innehavet av material.

Perspektivet på kriminaliseringen av innehav av barnpornografiska material har belysts i kapitel 3.2.3. Vad som en privatperson väljer att införskaffa och åtnjuta har blivit kritiserat med hänvisning till att den offentliga makten inte ska moralisera och kontrollera den enskilde människan. Däremot menar CRC:s fakultativa tilläggsprotokoll om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografin att det är önskvärt att straffbelägga hela kedjan från produktion till innehav då det sista nämnda bär på risken för ett behov av allt bredare material, någon som svensk lagstiftning, välbemött av barnrättskommitten, också tagit i beaktande.

6. Slutsats och diskussion

Det har noterats i uppsatsen kap 3.2 att trots Barnkonventionens höga ratificerings frekvens med syftet och målet att värna om barnens bästa, skiljers sig såväl definitionen av barn som hur mycket av andra rättigheter som ska kompromissas till följd av det målet. Tanken till uppsatsens frågeställning väcktes som beskrivits i inledningen utifrån Mangafallet och jag frågade mig vad som var viktigast – att det är barnpornografi, eller att det är barnpornografi på ett ”verkligt sätt”?

En första problematiken som kan tas upp är hurvida lagens formulering gör en för stor begränsning av yttrandefriheten. Kritiker har argumenterar för att domen straffar tankar och fantasi och begränsar yttrandefriheten, den som är anses så viktig att den är grundlagsskyddad. Upprörda debattörer frågar sig vad nästa steg i censureringen är och vart gränsen sak gå. Jag menar däremot att varken formuleringen i brottsbalkens kap 16 § 10 eller domen uttrycker något som helst förbud mot tankar och fantasier. Vad som har reglerats är hur man lever ut dem. Det är inte olagligt att fantisera om barnpornografi, och det är inte olagligt att fantisera om ett värdetransportrån. Det är när fantasierna tar form i aktiva handlingar, som en tecknad bild, eller som att införskaffa vapen, som brotten blir rubricerat som barnpornografi eller förberedelse till rån. Exemplet må ha brister i jämförandet då förberedelser till rån är således tänkt att underlätta när rånet utförs. Att rita barnpornografi i mangaform behöver ju dock inte leda till ett verkligt sexuellt övergrepp på barn, men innehavet kan självklart bli otillräckligt och nyfikenheten till att leva ut sin fantasi kan antas bli större, något som även Rädda Barnen anser är möjligt. Vidare menar jag också, precis som åklagare Anders Perklev att syftet med lagen är att skydda barn som grupp, skydda dem från kränkning. Som konstaterat i föregående avsnitt gör också tingsrätten och hovrätten gällande att det inte råder några tvivel om att bilderna föreställer barn.

Barnpornografi brottet är omfattas inte av yttrandefriheten på grund av dess oförsvarbara karaktär och, som redovisats, fastställer även ECHR att yttrandefriheten kommer med ansvar. Således anser jag det inte vara problematiskt att applicera den tanken på mangamålet och mena att yttrandefriheten inte är större än den frihet barn ska åtnjuta av att slippa framställas som sexuella objekt. De kritiker som menar att Lolicon-censur är en kränkning mot deras yttrandefrihet menar jag inte har förstått vikten av att skydda barn mot all form av sexuell exploatering.

Jag menar att all form av barnpornografi är en avskyvärd företeelse i vårt samhälle och att Björn Sellströms argument om att polisens resurser således aldrig är tillräckliga. Argumenten om prioriteringar tas ofta upp i sammanhang kring polisens arbete och uttrycker en brist på pengar och finansiering och det är onekligen en viktig poäng, men jag anser det ytterst beklämmande att en högt uppsatt polisman inom svenska Rikskriminalens barnpornografigrupp uttalar sig på ett sätt som inte ser till den större kontexten. På liknande sätt anser jag Folkpartiets argument som problematiska då likheterna mellan konstverken är svåra att se. Att Carl Larssons syfte skulle ha varit att måla en erotisk bild eller göra en sexuell allusion har jag svårt att föreställa mig, men Lolicon som genrer gör bestämt skildringar av barn med tydliga pornografiska inslag. Även att media har på ett felaktigt sätt rapporterat om debatten då det hänvisat till begreppet manga och inte förtydligat att det mangamålet inte handlar om manga generellt utan en viss genrer inom den.

Slutligen tror jag att diskussionen kring hur exponeringen av konst, serier, påverkar oss moraliskt alltid kommer vara aktuell. Frågan vi bör ställa oss är således om konsten etik påverkar oss till det bättre eller sämre? Hur mycket Loliconserier förskjuter en normen om barnpornografi kan nog ingen svara på med hundra procent säkerhet, men är det värt att ta risken? Yttrandefriheten må vara begränsad i den barnpornografiska kontexten men återigen bör det uttalade högre syftet med konsten och dess yttrandefrihet ifrågasättas när barn sätts i sexuella sammanhang.

7. Referenser

Tryckta källor

- Anderberg, Thomas, *Alla är vi kritiker*, Atlas, Stockholm, 2000
- Gaut, Berys Nigel, *Art, emotion and ethics*, Oxford university press, Oxford, 2000
- Gillespie, Alisdair, *Child pornography: law and policy*, Routledge, London, 2011
- Jenkins, Philip, *Beyond tolerance - child pornography on the Internet*, New York University Press, New York, 2001
- Karlén, Helena (red.), *Barnsexhandel: kommersiell sexuell exploatering av barn*, Jure, Stockholm, 2009
- Kinsella, Sharon, *Adult manga: culture and power in contemporary Japanese society*, Curzon, Richmond, Surrey, 2000
- Lent, John A (red.), *Themes and issues in Asian cartooning: cute, cheap, mad, and sexy*, Bowling Green State University Popular Press, Bowling Green, OH, 1999
- O'Donnell, Ian & Milner, Claire, *Child Pornography: Crime, Computers and Society*, Willan Publishing, Cullompton, 2007
- Vilks, Lars, *Konstteori: kameler går på vatten*, Nya Doxa, Nora, 1995

Lagar och konventioner

- Committee on the Rights of the Child, Report on the eleventh session, January 1996, CRC/C/50
- Convention on the Rights of the Child (CRC), 20 November 1989, 1577 U.N.T.S. 3
- European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR), ETS No. 5, 4 November 1950
- Optional Protocol to the CRC on the sale of children, child prostitution, and child pornography, 25 May 2000, A/RES/54/263
- Svensk författningssamling, SFS, Lag(2010:1357) BrB kap 16 § 10 Brott mot allmän ordning

Elektroniska källor

- Folkpartiets hemsida, Bilaga 2, Ytrandefrihet viktigare än fatasifururs rättigheter, från 2011-04-19

http://www.folkpartiet.se/ImageVault/Images/id_16096/scope_0/ImageVaultHandler.aspx

- International Criminal Police Organisation (ICPO) <http://www.interpol.org>
- Svenska Nationalmuseets hemsida
http://webart.nationalmuseum.se/work/work_image.aspx?id=24218
- UNICEF, handbok om implementering av Barnkonventionen,
http://www.unicef.org/publications/files/Implementation_Handbook_for_the_Convention_on_the_Rights_of_the_Child_Part_3_of_3.pdf

Debattartiklar och blogginlägg

- Stockholms TT Spektra. Översättaren fälls i barnporrsmål. *Svenska Dagbladet*, 2011-01-28 <http://www.svd.se> (http://www.svd.se/kultur/oversattaren-falls-i-barnporrmal_5900367.svd)
- Jappleng, Japanska community
http://www.jappleng.com/articles/view/manga/11/general_information_about_manga
- The Guardian
<http://www.guardian.co.uk/artanddesign/artblog/2007/dec/03/catchofthedaymangaasart>
- Hooper, Mark. Catch of the day – Manga as art. *The Guardian*. 2007-12-03
<http://www.bbc.co.uk/news/magazine-11998385>
- Neuman, Ricki. Perspektiv – Mangaporr en tecknad gråzon. *Svenska Dagbladet*. 2011-10-26 http://www.svd.se/kultur/mangaporr-en-tecknad-grazon_6581119.svd
- Odell, Amnda, Konsten måste vara fri, Newsmill, 2009-04-20
<http://www.newsmill.se/artikel/2009/04/20/konsten-m-ste-f-vara-fri>
- Sellström, Björn. Brännpunkt – mangamålet. *Svenska Dagbladet*. 2012-05-15.
http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/lat-oss-bekampa-riktig-barnporr_7199866.svd
- Uppsala Tingsrätts dom från 20 juni 2010. Citrade från fridholm.net
<http://fridholm.net/2010/07/21/seriekonstnar-eller-pedofil/>